

Camouflage

Wat je niet ziet, bestaat niet?

In de natuur is het eten of gegeten worden. Daarover valt niet te twisten. Sommige dieren kunnen zichzelf goed verdedigen. Ze kunnen aanvallen met klauwen en tanden, maar dat is niet altijd genoeg. Door gebruik te maken van camouflagetechnieken zijn dieren soms bijna onzichtbaar voor hun prooi of hun vijand. Door zo veel mogelijk op hun omgeving te lijken, vallen dieren niet op.

List en bedrog

Dieren gebruiken allerlei manieren om zich te camoufleren. Kijk maar naar de geelwitte strepen van een tijger, die ervoor zorgen dat hij niet opvalt in het bos. Zulke strepen lijken op het licht en donker in het bos. De strepen van een zebra daarentegen lijken misschien juist heel erg opvallend, maar voor een leeuw werkt het juist verwarrend, die rennende kudde van gestreepte dieren. Hij had juist zo'n lekkere zebrabiefstuk uitgezocht en dan opeens ziet hij alleen maar strepen. Hier had hij niet op gerekend.

Ook in het water werkt camouflage voortreffelijk. Neem nu de platvissen, zoals de schol, die dezelfde kleur hebben als de zeebodem. Ze liggen dan ook nog eens plat op de grond en wapperen met hun vinnen wat zand over zich heen. Resultaat: ze zijn 'onzichtbaar'. Wellicht heb je wel eens boven zo'n platvis gezwommen en had je niks in de gaten. Wist je trouwens dat een platvis helemaal niet plat geboren wordt? Hij zwemt aanvankelijk rechtop, net zoals andere vissen, en pas na een paar weken gaat hij op zijn zij zwemmen en verandert hij in een 'platte vis'. Hij heeft dan wel een dilemma, want nu heeft hij één oog boven en één oog onder. Maar daar heeft hij een goede oplossing voor: zijn ene oog verhuist van de ene kant van zijn kop naar de andere. Zo heeft hij uiteindelijk toch beide ogen aan de bovenkant van zijn kop zitten.

En wat dacht je bijvoorbeeld van de steenvis? Je begrijpt zeker meteen waarom hij zo heet? Hij lijkt door zijn camouflagekleuren net een steen. Een

camouflagekleur noem je ook wel een schutkleur. Die schutkleuren zorgen ervoor dat hij bijna onzichtbaar is. En het is te hopen dat je hem nooit tegenkomt, want de steennis is ook nog eens de giftigste vis ter wereld. Hij heeft giftige stekels op zijn rug die hij omhoog zet als er gevaar dreigt. Zwem je wel eens in de Noordzee? Maak je geen zorgen, daarin komt hij niet voor. De steennis houdt meer van tropische wateren.

Kijk eens goed om je heen

Dus wat doe je als niet zo snel bent? Wat doe je als je niet zo sterk bent? Wat doe je als je erg lekker smaakt? Veel dieren hebben een goede methode om hun aanvallers om de tuin te leiden. Ze gebruiken camouflagetechnieken die hun bescherming bieden. Ook in jouw eigen omgeving leven dieren die hier gebruik van maken. Probeer ze maar eens te vinden. Aanvankelijk zul je niets bijzonders zien, maar als je daarna goed kijkt, kun je een paar van die 'onzichtbaarheidkunstenaars' vinden. Is dat je wel eens gelukt? Of juist niet? Dan hebben ze het goed gedaan.

Doe zelf een camouflageproef

Om te kunnen bepalen of je verschil ziet als een gecamoufleerde vis wel of niet beweegt, kun je een experiment doen.

Dit heb je nodig:

- 2 blaadjes donker papier (zwart of donkerblauw)
- een schaar
- witte correctievloeistof
- een proefpersoon

Dit moet je doen:

- 1 Knip eerst uit één van de blaadjes een vis. Hoe dit moet, zie je op het patroon.
- 2 Breng daarna op de vis en op het andere blaadje met de correctievloeistof willekeurig stippen aan (dit is het camouflagepatroon).
- 3 Dan houd je de vis aan het 'steeltje' vast tegen de achtergrond (het andere blaadje met de stippen) en ga

je op ongeveer drie meter afstand van je proefpersoon staan.

- 4 Houd vervolgens de vis eerst stil en vraag wat jouw proefpersoon ziet.
- 5 Beweeg ten slotte de vis en herhaal de vraag.

Conclusie

De stilstaande, gecamoufleerde vis is bijna niet waarneembaar. De bewegende vis is wel te zien.